

078

1946

సాంరథి వారి

గృహ ప్రదేశం

i

న టీ న టు లు

—జానకి	రంగస్వామి
—సోమలింగం	—సుందర రావు
సి. యస్. ఆర్	హేమలత
—రమణరావు	—తులశమ్మ
శ్రీరంజని	కుమారి ఇందిర
—లలిత	—చిట్టి
	శివరావు
	—ఆచార్యులు
	మున్నగువారు

★

ని ర్మా త లు

దర్శకుడు	కథ, సంభాషణలు
—ప్రసాద్	—టి. గోపిచంద్
	బి.ఎ., బి.ఎల్.
నాటలు, సంగీతం	కళ
—నళినీ కాంతరావు	—కళాధర్, సూరపనేని
చాయాగ్రహణ	శబ్దగ్రహణ
జితిన్ బెనర్జి	దిన్నా. కె. తెహరాని
శెల్వరాజ్	విమలన్
సంధాత	స్తుడియో
—ఎమ్. ఎస్. చౌదరి	—న్యూటోన్, మదరాసు.

SARATHI'S

'GRIHA PRAVESAM'

SYNOPSIS

Janaki is an educated girl with modern ideas. The plight of our country, especially the pitiable condition of the Indian womanhood, drives her to the point of revolt. To see our country develop along the lines of the other civilised Nations is her cherished ambition.

One day, when Janaki is playing Badminton, Syamala, a close friend of her's, comes running and tells her that Somalingam again started his lectures and is bitterly attacking women. At this Janaki gets wild. Determined to check this pernicious propaganda she hurries to the meeting accompanied by her girl friends.

In the meeting Somalingam is advocating our traditional spiritual culture. He maintains that the western civilisation is the cause of our degeneration and abuses the present generation for its lax morals and libertine attitude towards life.

Somalingam is a man of strong convictions and prejudices. He is honest and upright but ill-informed and out of date. In the meeting he goes on heaping abuse after abuse till in the end, unable to control her feelings any more, Janaki rushes to the platform. She attacks Somalingam and his theory of life. She says that hatred of women leads them nowhere. She advocates that men and women should work together to achieve equality and fraternity. "Then only" she says, "Our country's ills will be redressed."

But nobody is in a mood to hear her words. They raise a hue and cry and throw the girls out.

The girls are roughly handled. Janaki takes this to her heart and plans vengeance. She arranges a stage performance and invites Somalingam and insults him. They part as bitter enemies.

When Janaki returns home she comes to know that her step-mother is planning to give her in marriage to her cousin-brother Ramana Rao. Ramana Rao is an admixture of both the eastern and western cultures. He represents the evils of

both. He is a man of very loose morals and has already enticed a girl named Lalita and is keeping her in his house with false promises of marriage. Janaki does not know all these particulars but as she does not like him, she refuses to marry him. But her step-mother is adamant. As there is no other go, Janaki, that night, leaves her house.

Accidentally she steps into the room of Somalingam. When he sees her in his room he is frightened. He asks her to quit the house instantly. She explains her position and requests him to give her a night's shelter. Somalingam agrees though reluctantly.

The presence of a woman in the room of Somalingam is detected by the wife of Achayulu who is nursing a grievance against him. She avails this opportunity to bring him into trouble. She calls all the neighbours and shows them what the Brahmachari is doing. They are enraged at the sight and drive them out of the room.

Somalingam loses his mental equilibrium. He joins an Ashramam to find solace.

Meanwhile Janaki is ill-treated by the neighbours. They drive her out of the village hurling abuses. Some people take it into their head to throw stones at her. Wounded, and wearied, she falls down. A man passing that way picks her up and takes her to the Ashramam.

The responsibility of nursing her falls on Somalingam. Her condition melts his heart and gradually he becomes attached to her.

Janaki recovers and stays on in the Ashramam recognising Somalingam. Somalingam is also happy. But as he stays on he comes into touch with the bad side of the Ashram's life which upsets him. At this crucial moment Janaki advises him to discard his theory which is harmful to Society. He agrees to marry her and work together on modern lines for the welfare of society. But that night he gets a dream in which his 'Gurus' appear and scold him. He repents. While matters are like this, Ramana Rao, who has been frantically searching for her, arrives on the scene accompanied by Police. Janaki grows desperate and seeks the protection of Somalingam. But Somalingam refuses to help her saying "I am a Brahmachari". Janaki feels helpless. She scolds Somalingam

for his treacherous behaviour and returns home along with Ramana Rao.

In the Ashramam Somalingam is treated as a man who has spoiled the celibacy of the Ashramam—He is taken to task. He is forcibly thrown into the river running by the side of the Ashramam.

Soon after Janaki's arrival her step-mother hastens the preparations of marriage. Unable to bear the torture which her father and her little sister are undergoing on account of her, she gives her consent.

Coming to know that Ramana Rao is going to marry Janaki, Lalita breaks her heart and tries to commit suicide. Muhurtam for the marriage of Janaki and Ramana Rao, is drawing near. The preparations for the marriage are briskly going on.

What happens to Somalingam ?

Is Janaki going to marry against her wishes?

What is the fate of Lalita?

“గృహప్రవేశం”

కథాసంగ్రహం

జానకి చదువుకున్న పిల్ల-నవీనభావాలు కలిగింది. మనదేశ దౌర్భాగ్య స్థితి అందులో ముఖ్యంగా స్త్రీలు అనుభవిస్తున్న కష్టాలూ చూచి ఆందోళన పడుతూ వుంటుంది. ఇతర దేశాలతో పాటు మనదేశం వృద్ధి చెందాలని ఆబిడ అభిలాష.

ఒక రోజు ఆమె బాడ్ మింటన్ ఆడుతూ వుండగా శ్యామల అనే స్నేహితురాలు వచ్చి, సోమలింగం మీటింగు పెట్టి ఆడవాళ్లని తిడుతున్నాడనీ, ‘మనపతనానికి కారణం ఆడవాళ్లే’ననీ ద్వేషం రగులుస్తున్నాడనీ చెబుతుంది.

జానకికి కోపం వస్తుంది. అతని దుష్ప్రచారాన్ని ఎదుర్కోవాలనే వృద్ధేశంతో తన స్నేహితురాళ్లను తీసుకొని మీటింగుకు బయలుదేరుతుంది.

సోమలింగం ఆధ్యాత్మికవాదం స్థాపించి, బ్రహ్మచర్యం నెలకొల్పి మనదేశాన్ని బాగుచెయ్యాలని బోధిస్తూ వుంటాడు. పాశ్చాత్య భావాలవల్ల మనదేశం చెడిపోయిందనీ, స్త్రీలు బజారు కెక్కి మన నాగరికతను ధ్వంసం చేస్తున్నారనీ చెబుతుంటాడు.

అతడు ధృడచిత్తుడు- తాను నమ్మినదాన్ని ఎన్ని కష్టాలనైనా లెక్కచెయ్యక ఆచరణలో పెట్టే ధీరచిత్తుడు. కాని పెడదారిని పోతున్నాడు.

అతని మాటలు సహించలేక జానకి వేదిక ఎక్కి, ఉపన్యాసం మొదలు పెడుతుంది. దేశం బాగుపడాలంటే సమానత్వం సాభాతృత్వం కావాలంటుంది. స్త్రీలను ద్వేషించటం అన్యాయమని చెబుతుంది. కాని ఆమె మాటలు ఎవరూ వినరు. ఆమెనూ ఆమె స్నేహితురాళ్లనూ బయటకు గంటివేస్తారు.

అదే సమయంలో ఆమె మారుటితల్లి తులసమ్మ ఆమెను రమణరావు అనే అతనికిచ్చి వివాహం చెయ్యటానికి వూసుకుంటుంది.

రమణరావు వొట్టి కోతలరాయుడు. ఇంగ్లీషువాళ్ల నాగరికతను అర్థం చేసుకోకుండా వాళ్లని అనుకరించటం గొప్ప అనుకునేరకం. ఆధ్యాత్మికవాదంలోవున్న చెడూ భౌతికవాదంలోవున్న చెడూ అతనిలో మిళితమైనై. జీవితంలో ఒక నిర్ణయం లేనివాడు.

అప్పటికే లలిత అనే ఒకమ్మాయిని వివాహం చేసుకుంటానని మోసం చేసి యింట్లో పెట్టుకొని వుంటాడు. అతన్ని వివాహం చేసుకోవటం జానకి ఏ మాత్రం ఇష్టం లేదు. కాని, ఎన్ని విధాల ప్రయత్నించినా ఆమెకు తప్పేటట్టు కనపడదు. పినతల్లి బలవంతం ఎక్కువ వుతుంది. తండ్రి తన వైరాగ్య ధోరణిలో ఆమెకు ఎక్కువ సహాయకారి కాడు. ఆమె

గత్యంతరంలేక ఒక రాత్రి
యిల్లువిడిచి వెళ్లిపోతుంది.

చీకటిలో ఆమెనుచూచి
పొరపాటుపడి పోలీసులు
వెంటపడతారు. వాళ్ళ
నుంచి తప్పించుకోటానికి
ఆమె ఒక యింట్లో దూరు
తుంది. ఆ యిల్లు సోమ
లింగానిది. సోమలింగం
ఆమెను చూచి భయపడ
తాడు. తక్షణం వెళ్లి పొ
మ్మంటాడు. ఆమె తన పరి
స్థితి చెప్పుకొని ఒక్క

రాత్రికి ఆశ్రయం యివ్వమని కోరుతుంది. సోమలింగం జాలిపడి అంగీకరిస్తాడు.

వీల్లిదర్జా గదిలో కలిసివుంటుంటే సోమలింగం శిష్యుడైన ఆచార్యుల భార్య
చూస్తుంది. బ్రహ్మచర్యంవంకతో తనభర్తను తనకు కాకుండా చేశాడని అసలే
మండిపడుతూవుండేమో, వెంటనే వెళ్లి యిరుగు పొరుగు వాళ్ళను పిల్చుకొస్తుంది.
బ్రహ్మచర్యం అని పైకి చెబుతూ ఒక యువతిని గదిలో పెట్టుకున్న సోమలిం
గాన్ని చూసేటప్పటికి వాళ్ళకు భగ్గుమంటుంది. నానాతిట్లూ తిట్టి కొట్టి సోమ
లింగాన్ని బయటకు వెళ్లగొడతారు.

సోమలింగం మనస్సు వికలం అవుతుంది. మనశ్శాంతికోసం ఒక ఆశ్రమంలో
చేరతాడు. జానకి ఆపరిసర ప్రాంతాల్లో తిరుగుతూ వుంటుంది; దిక్కులేదు;
ఎక్కడికి వెళ్ళటానికి పీలులేదు. ఇలా బాధలు పడుతూవుండగా కొంతమంది
—ఆమెను సోమలింగం గదిలో చూచినవాళ్లు— వెంటపడి గోలచేస్తారు. ఒక
కుర్రవాడు రాయి విసురుతాడు. ఆమె దెబ్బతగిలి పడివుండగా కొంతమంది
చూచి ఆశ్రమానికి తీసుకువెళ్తారు.

అక్కడ సపర్యలుచేసే బాధ్యత సోమలింగం మీద పడుతుంది. ఆమెస్థితి
చూస్తే అతనిమనస్సు మెత్తపడుతుంది. జబ్బు నయం అయిన తర్వాత కొన్నాళ్లు
ఆమె ఆశ్రమంలోనే వుంటుంది. ఆమె అన్యాయదేశంగా మాట్లాడి అతని
మనస్సు మార్చటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. సోమలింగం, ఆధ్యాత్మికవాదం పేరుతో
ఆశ్రమంలో జరుగుతున్న పనులుచూచి ఆంగోళన పడుతుంటాడు. ఆమె, అతని
సిద్ధాంతం ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో సంఘానికి అపకారం చేస్తుందని బోధిస్తుంది.
అతడు వొప్పకొని ఇద్దరం కలిసి పనిచేద్దాం అంటాడు. కాని ఆ రాత్రి ఆంజ

నేయులు, భీష్ముడు, గాంధీ కనిపించి మందలిస్తారు. జాగ్రత్త అని బెదిరిస్తారు. అతడు తనమార్పుకి పశ్చాత్తాపపడతాడు. తుమించమంటాడు. ఆసమయంలో పోలీసు సహాయంతో జానకిని వెతుకుతున్న రమణరావు ఆశ్రమానికి వస్తాడు. అతన్ని చూచి జానకి తనను కాపాడమని సోమలింగాన్ని కోరుతుంది. అతడు ఒక తుణుం ఎటూ తేల్చుకోలేక పోతాడు. చివరికి “నేను ఆధ్యాత్మిక వాడిని, బ్రహ్మచారిని” అంటాడు. జానకి హతాశ అవుతుంది. రమణరావు ఆమెను యింటికి తీసుకువెళ్తాడు.

ఆశ్రమాన్ని పాడుచేశాడనే వుద్దేశంతో ఆశ్రమవాసులు కోపంతో వాళ్ళుమరచి సోమలింగాన్ని కొట్టి, కిటికీలోనుంచి క్రిందప్రవహిస్తున్న నదిలోకి త్రోసివేస్తారు.

జానకి ఇంటికిరాగానే మారుటితల్లి త్వరగా ముహూర్తం నిశ్చయంచేసి, రమణరావుకిచ్చి పెళ్లి చెయ్యవలసిందని సుందరరావుని బలవంత పెట్టటం మొదలు పెడుతుంది. రమణరావుని చేసుకోవలసిందని జానకిని హింసిస్తుంది. ఎవరినిదా కోపంవచ్చినా సొంతకూతుర్ని కొడుతుంది. ఇల్లు నరకం చేస్తుంది. ఈ బాధ చూడలేక జానకి వివాహానికి అంగీకరిస్తుంది.

జానకి రమణరావుల వివాహం నిశ్చయం అయిందని తెలిసి లలిత గుండెలు అవిసేటట్లు ఏడ్చి, ఆత్మహత్య చేసుకోటానికి పూనుకుంటుంది. [జరుగుతుంటే. ముహూర్తం దగ్గరకు వస్తావుంటుంది. జానకి ఇంట్లో పెళ్లి ప్రయత్నాలు సోమలింగం ఏమవుతాడు?

జానకి తన సిద్ధాంతాన్ని విస్మరించి రమణరావుని వివాహం చేసుకుంటుందా? లలిత గతి ఏమవుతుంది?

జానకి :—

1

అనగనగా ఒకరాణి

నోరులేని పసిపాపలపై ఆరాణికి ఎంతోజాలి

హాయిగనుండెను పాపలతోనే ఆటపాటలను తేలి॥అనగనగా॥

అంతలోన ఆరాజ్యము చేరెను

వీరి రాక్షసుడు ఒకడు

పాపలు భయపడి తల్లడిల్లగా

కోపము వచ్చిన రాణి

బాకును చేగొని దాడివెల్లినది

మాయల రాక్షసు పైకి

లోకభయంకర రాక్షససైన్యము

భీకరముగ పోరాడి

బాకును విరిచి పాపల రాణిని

పాపమనక తరిమినది॥

2

శ్రీ బృందం :—

బానిసలం బానిసలం భారతనారీమణులం

పితకో పతికో సుతునకొ ఆజీవితమూ విధేయతా [త్రతా

యుగయుగాలకు లభింపదోయిక స్వతంత్రతా, స్వతంత్రతా, స్వతంత్రతా

మేలుకో మేలుకో ఓ భారతనారీ మేలుకో

బానిస బ్రతుకుల బంధనముల నిక పటపటత్రెంచి కదలుమా

పురుషులు నీమది పెంచిన చీకటి తెరలనుచీల్చి తరలుమా॥మేలు॥

బ్రహ్మచారి :—

జెండా ఒక జెండా జైబ్రహ్మచారి జెండా

పదండి వెనుక జూడకుండ బ్రహ్మచారి అండా

పడతి మహర్షులకుగూడ పతనకారి నమ్మకండి

బ్రహ్మచర్యమే యొసంగు స్వాతంత్ర్యము స్వారాజ్యము॥జెం॥

బ్రహ్మచారి :—

చాలు చాలు నీ వృథాశయాలు యిక చాలు
 నీ ఆధ్యాత్మిక బోధనలు బ్రహ్మచర్య సాధనము॥
 నీ మూలముగా దేశము నిర్వీర్యమైపోయి
 స్త్రీ పురుషులు నమను ఎండు వ్యభిచారాలు
 చేయి చేయి కలిపినెట్లు చెందున ముండంబ వెయ్యి
 చేయి చేయి కలిపినెట్లు చెందున ముండంబ వెయ్యి —

జానకి :—

3

తఘలపాకుతో నీ వొకటంటే
 తలుపుచెక్కతో నే రెండంటా
 విననకర్రతో నీ వొకటంటే
 వీశెరాయితో నే రెండంటా
 చిటికినప్రేలితో నీ వొకటంటే
 చీపురు కట్టతో నే మూడంటా

— “వీశెరాయితో నే రెండంటా” —

ర మ ణ రా వు :—

ధన్యుడ నైతి నహా! తులశమ్మక్కా
జానకి యీజ్ మై క్విట్ ఆఫ్ హార్టు
జానకి యికపై నా హృదయేశ్వరిగా
ముహూర్త మెప్పుడు అక్కయ్యా
డియర్ అక్క య్యా, డియర్ అక్కయ్యా

5

జా న కి :—

అమ్మా! అమ్మా!

నీ నయనమ్ముల ఆశాజ్యోతులు నిండుగ వెలిగినవమ్మా
నీ పెదవుల చిరునవ్వు మొలక లవె వెన్నెల చిలికినవమ్మా
నా జీవితమును నవ్యపథమ్మున నడిపేసగాచన జేలిపినవమ్మా
అమ్మా అమ్మా నా సంకల్పముల నాచరించు బలమిమ్మా
ఇలవేల్పునలెను కాచి, ఆశీర్వదించు మమ్మా
ఉత్సాహ మొదవునటులు, ధైర్యమ్ము నిలుచునటులు
సంకల్ప సిద్ధి కలుగ ఆశీర్వదించు మమ్మా

6

జా న కి :—

వెనుకాడె దేలనోయి—వెనుకాడె దేలనోయి
నరనాదులు కలియకయే నవజీవన మెరుగొను?||
ఇపుడా ఇపుడా ఇపుడా వృధాశయాలు ఈ బ్రహ్మచర్యమేల
ఉపకార మొనరికోయి— స్త్రీ ద్వేష మెందుకోయి
నరనాదులు సంఘమునకు నయనద్వయమ్ము కారో|| వెనుకాడె||
కనవోయి కనవోయి కడుదీనసంఘమోయి
చిరదాస్య శృంఖలాల, కృశియించిపోయెనోయి|| వెనుకాడె||

తిన తిండిలేని తల్లి, తనపిల్ల నమ్మజూచే
 కనలేని దేశమాత గర్భాన చిచ్చులేచే॥ వెనుకాడె
 మత మనుచు కులములనుచు, ద్వేషములు పెరిగిపోరె
 శాద్వల శ్యామభూమి రక్త సంస్థితమాయె
 లేలెమ్ము, లేలెమ్ము, లేలెమ్ము, వేగలెమ్ము కంకణమ్ము కైకొమ్ము
 చేయి చేయి కలిసిరమ్ము లెమ్ము రారమ్ము
 భావిలోన సందనమ్ము వెలయుంపగ రారమ్ము
 శేగ్రజేంచెద మిగ దేశపుదాస్యపు గంధిలు
 తొలగించెద మిగ మనదారిద్ర్యకాటకాలు
 సూపునూపుదము కుల మత జాతి విభేదాలు
 రారమ్ము... పావనహృదయముతో సవనపన పథముసకు
 భవ్యాశయ మహా గృహప్రవేశముసకు—

— “వెనుకాడె దేలనోయి ? ” —

శ్రీ మ లింగం :—

హాలాహల మెగయునో

మధురామృతమె కురియునో

నా హృదయాంబుధిలో॥

హాలా॥

దేవతలొక యెడ

దానవులొక యెడ

కలచి కలచి మధియింతురిదేల

నా హృదయాంబుధిలో॥

హాలా॥

ఉల్లోలముతా, కల్లోలమ్ముల

ఘోషణ లాకౌశము తాకె

కాకునల్లనౌ చీకటిరక్కసి

బారచాచి నలుదెసలను ప్రాకె

నా హృదయాంబుధిలో॥

హాలా॥

కా నె డి :—

కనవోహో, కనవోహో తెరువరీ

కౌముది సెలగోరు నాచు కౌగలించె నోకమ్ముల

హాలాహలము అంధకార మనుచు పలువరింగోవేలా

పొససునోని పూ మూజాలమును గని భ్రమియింతు వేల

సుందరి నూనన ప్రకృతిశోభ ఆనందింపగ బాగు నేయ నేలక॥

8

(పద్యం)

ర మ ణ రా వు :—

స్వర్ణసీమను కులుకు స్త్రీ దేవతపు సిపు

భూసీమ పొరలాడు పురుష పురుగును నేను

నల్లమబ్బుల కాంతి విరజిమ్ము మెరపు వీపు

ముసలాడి తలలోని పల్ల వెంబ్రాకను నేను

ప్రియా! తళుకంచు మెరయు రత్నంపు గుళిక వీపు
 నేనో స్త్రీచేతి పగిలిన గాజుముక్కను
 అమ్మక్క చెల్లదే పిల్ల తెమ్మరవో ప్రియా పిల్ల వీపు
 నేనో వొట్టి చవటనా పడుచువాణ్ణి.....

9

జానకి :—

ఏమగునో - నా జీవితమిక

ఎటు పోవునో - ఈ చుక్కాని లేని నాక?

ఆకసమ్మునంటు అలల తాకిడిలో ఒరగునో

ఆశల కూల్చిన తుపాను రాపిడిలో మునుగునో॥

దారిచూపు వేగుచుక్క కారుమబ్బు చాటు చిక్కె

ఎటు చూచినా కటిక చీకటాయె దిక్కు తోచదాయె॥

కనులుచెదరు మెరపులలో, హృదయ మదరు ఉరుములలో

జడి వానల వడిలో, పెనుసుడులలోన ఏమగునో।

10

రమణరావు :—

టటా.....టటటటా జానకి నాదేనోయ్,

మదిలో కోరిక లీడేరాయ్

మహా నటుడనట మహా కవినట

బ్యూటిఫుల్ గర్లట జానకి బ్రైడట

పూర్వ పుణ్యమున పొందానట॥

టటా॥

నివురును గప్పిన నిప్పువు కాదా

అక్కా తులసెమ్మక్కా

నా యీభాగ్యము నీ చలవేనట॥

టటా॥

బైరాగి:—

మారుతుందోయ్ ధర్మమూ!!
 యుగ యుగమ్ముల లోకవర్తన
 తగిన రీతిని మారుతుంటే
 నీవు నేనూ సంఘ మయితే
 నియమముగ ఒక సమ్మతయితే,
 మారుతుందోయ్ ధర్మమూ॥
 కళ్లు తెరవనినాడె బాలల
 పెళ్లియని శాసించు ధర్మం,
 భర్త నెరుగని బాలవిధవకు
 పెళ్లితగదను క్రూరధర్మం,
 మారుతుందోయ్ ధర్మమూ॥

Kaladhar

15

మధురామృతమే కురియునో—

నా హృదయాన్నిదిలో

ప్రఖ్యాతిగాంచిన—

సారధి చిత్రాలు—

* మా ల పి ల్ల

* రై తు వి డ్డ

* ప త్ని

మరియొక సాంఘిక చిత్రం—

ప్రసాద్ దర్శకత్వం క్రింద—

16

ని రీ ష్టిం చు డు.